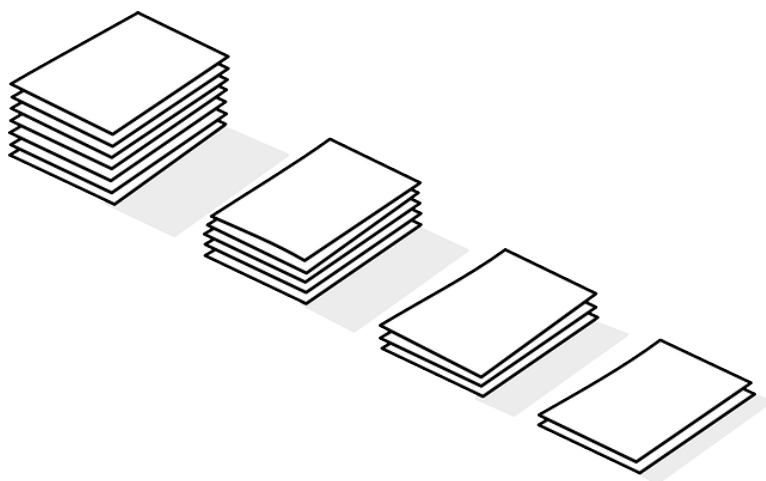

Liberal Alliances

afbureaukratiseringsoplæg

Liberal Alliances

afbureaukratiseringsoplæg

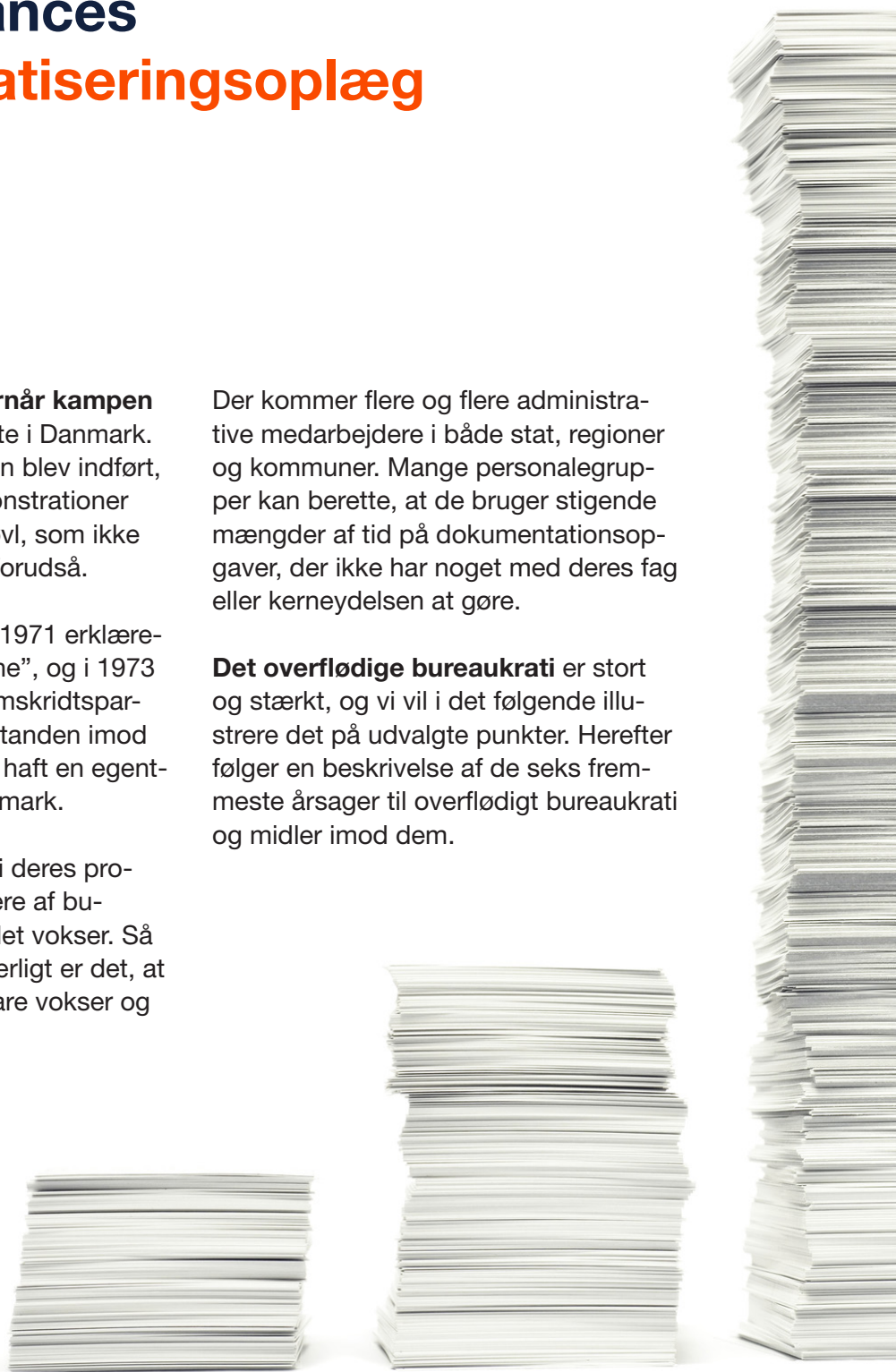
Det er svært at sige, hvornår kampen imod bureaukrati begyndte i Danmark. Allerede i 1967, da momsens blev indført, var der for eksempel demonstrationer imod det administrative bøvl, som ikke mindst de småhandlende forudså.

Men fra Mogens Glistrup i 1971 erklærede krig imod ”papirnusserne”, og i 1973 kom i Folketinget med Fremskridtspartiet, må man sige, at modstanden imod overflødig bureaukrati har haft en egentlig politisk forankring i Danmark.

Ingen partier fremhæver i deres programmer, at de er tilhængere af bureaukrati og gerne ser, at det vokser. Så meget desto mere besynderligt er det, at bureaukratiet i Danmark bare vokser og vokser.

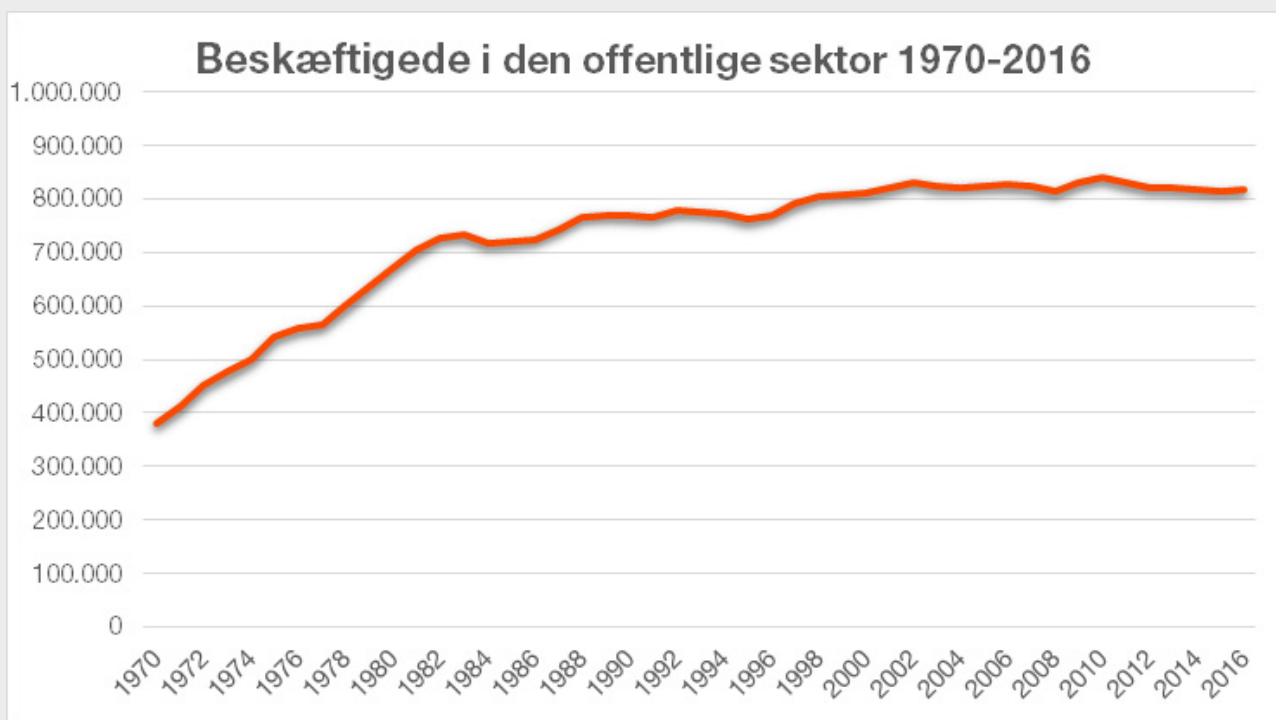
Der kommer flere og flere administrative medarbejdere i både stat, regioner og kommuner. Mange personalegrupper kan berette, at de bruger stigende mængder af tid på dokumentationsopgaver, der ikke har noget med deres fag eller kerneydelsen at gøre.

Det overflødige bureaukrati er stort og stærkt, og vi vil i det følgende illustrere det på udvalgte punkter. Herefter følger en beskrivelse af de seks fremmeste årsager til overflødig bureaukrati og midler imod dem.

Det **ustyrlige**, offentlige forbrug

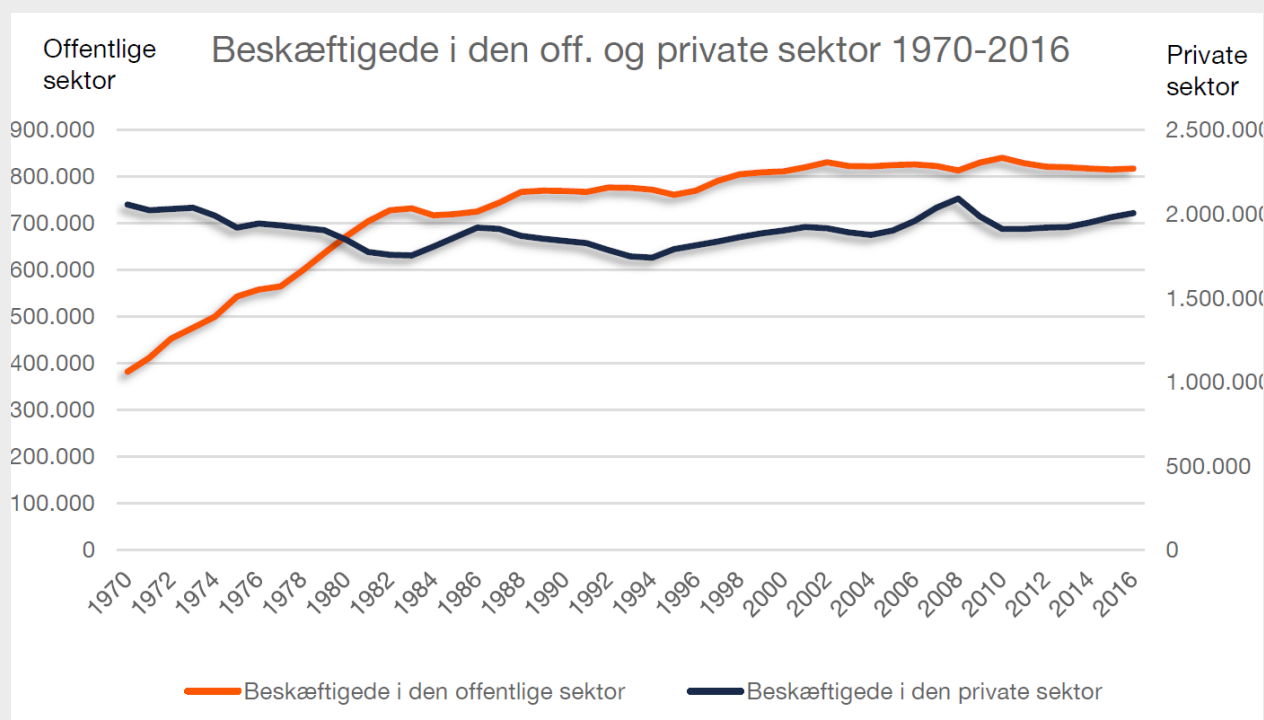
Fra 1970 til i dag er beskæftigelsen i den offentlige sektor fordoblet. Det er i sig selv bemærkelsesværdigt. Endnu mere bemærkelsesværdigt er det imidlertid, at de økonomiske konjunkturer og kriser i samme periode åbenbart ikke har haft nogen betydning for den offentlige sektors størrelse – den vokser ufortrødent på trods af økonomiske kriser og historiske smalhalse. De to oliekriser i 1973 og 1979 kan kun aflæses som små nedgange i stigningstakten. Krisen i 1986 og den efterfølgende kartoffelkur havde tilsyneladende ingen konsekvenser for beskæftigelsen i den offentlige sektor. Heller ikke efter finanskrisen udbrud sker der en svag reduktion i beskæftigelsen i den offentlige sektor. I modsætning til den offentlige sektor, så blev den private sektor tydeligt mærket af oliekriserne i 1973 og 1979, 80'ernes kartoffelkur og finanskrisen i 2008.

Kilde: Svar på FIU nr. 188 - 2016, nr. 257 - 2012 samt nr. 258 - 2012.

I 1990 var der 769.000 beskæftiget i den offentlige sektor. I 2016 var tallet vokset til 815.000, hvilket er en stigning på 46.000 personer. Dette er en stor stigning i sig selv, men mere alvorligt bliver det, når vi kigger på tallene i forhold til den private sektor².

Fra 1990 og frem til i dag udgør andelen af offentlige ansatte 29 procent af det samlede antal beskæftigede. I hele perioden er det således ikke lykkedes at ændre på det faktum, at en tredjedel af arbejdsstyrken er beskæftiget i den offentlige sektor, og det derfor blot er ca. to tredjedele af det samlede antal beskæftigede, der finansierer velfærdssamfundet. Til sammenligning udgør offentlige ansatte blot 18 pct. af det samlede antal beskæftigede i Schweiz (tal fra 2013)³.

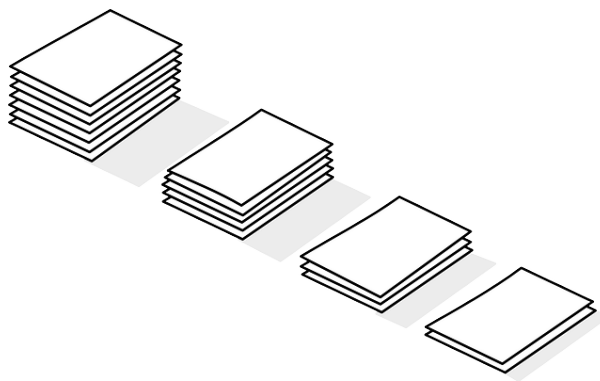
Kilde: Svar på FIU nr. 188 - 2016, nr. 257 - 2012 samt nr. 258 - 2012. Bemærk af tallene bygger på 2 forskellige datasæt.

Nødvendigt og unødvendigt bureaukrati

For de fleste har ordet ”bureaukrati” en negativ klang. Det er vigtigt at holde fast i, at der også er positive sider ved bureaukrati.

Bureaukrati i den positive betydning er lig med lovhjemmel til al magt- og myndighedsudøvelse, skriftlighed i sagsbehandlingen og en magt- og myndighedsudøvelse, der strengt er bundet til ens embede – ikke ens person. Det kan man populært udtrykke sådan: Det er din kasket eller dit stempel, der har magten. Ikke dig personligt.

Bureaukrati kan være med til at sikre retssikkerheden. Den skal vi naturligvis værne om.

Det unødvendige, overflødige bureaukrati er en anden sag. Det er sagsbehandling for sagsbehandlingens egen skyld. Opfindelse af opgaver, der ikke har anden begrundelse, end at de fremmer beskæftigelsen for netop de faggrupper, der har fundet på opgaverne.

Det unødvendige bureaukrati er et af velfærdsstatens største problemer og en af hovedforklaringerne på, at den offentlige sektor vokser samtidig med, at borgerne oplever serviceforringelser.

Det unødvendige bureaukrati suger ressourcer ud af de offentlige budgetter på bekostning af kernevelfærd. Det forskubber balancen mellem værdifulde ”varme timer”, til fordel for ”kolde timer”.

Det unødvendige bureaukrati har konsekvenser for hvilke offentlige opgaver der løses, samt hvordan, fordi bureaukratiske tiltag som resultatkontrakter og måltal fordrejer fokus på proces frem for kvalitet.

Endelig har det unødvendige bureaukrati menneskelige omkostninger i form af lav arbejdsglæde og sygefravær, når medarbejderne fratages deres faglige handlerum og i stedet møder mistro og kontrol⁴.

Arbejdet med afbureaukratisering i historisk perspektiv

Allerede i 1973 kritiserer Jørgen S. Dich, økonom og socialdemokrat, i bogen "Den herskende Klasse" de organiserede interesser, der i kraft af en bestemt ideologi om humanisme presser det offentlige forbrug i vejret til gavn for først og fremmest sig selv⁵.

I samme årti erklærede den daværende finansminister Knud Heinesen⁶, at dansk økonomi havde retning mod afgrunden. Det er også her det første Moderniseringsprogram udkommer. Alligevel lykkedes det ikke at bryde stignings-takten i antallet af offentligt ansatte. Forandringen indtrådte først, da Schlüter kom til magten i 1982⁷, om end ændringen i stigningstaksten var begrænset som forklaret tidligere. Schlüters efterfølger Poul Nyrup Rasmussen havde ikke samme fokus på at reducere beskæftigelsen i den offentlige sektor, og i hans regeringstid satte en stigning hurtigt ind.

I 2002 fortsatte Anders Fogh Rasmussen sin version af et Moderniseringsprogram⁸, og i 2007 blev den såkaldte kvalitetsreform udrullet. I kølvandet udgav VK-regeringen planen "Mere tid til velfærd", der indeholdt en række initiativer til mindre bureaukrati i kommuner og regioner⁹. I 2010 fulgte man op med "Enkel administration i staten"¹⁰, der indeholdt 30 initiativer til at lette og smidiggøre den offentlige administration.

Efter regeringsskiftet i 2011 nedsatte S-R-SF-regeringen Produktivitetskommissionen. Den pegede på, at den offentlige sektor kan effektiviseres med omkring 10 pct.¹¹

Arbejdet med at effektivisere den offentlige sektor består i dag bl.a. af det kommunale omprioriteringsbidrag og budgetloven, der pålægger kommunerne at overholde budgettet. I stedet for at skære efter grønthøstermetoden, bør man sætte ind med reformer – fx med særligt fokus på overflødigt bureaukrati. Ellers risikerer man, at bevidstløse onesize-løsninger forringer servicen for borgerne og rammer forbi målet.

Skiftende regeringsledere har altså forsøgt at effektivisere den offentlige sektor, dog uden det store held. Også den nuværende regering forsøger, bl.a. ved brug af det kommunale omprioriteringsbidrag og budgetloven, der pålægger kommunerne at overholde budgettet. Dette resulterer dog ofte i nedskæringer via en grønthøstermetoden, hvor alle områder rammes lidt, fremfor at politikerne prioriterer.

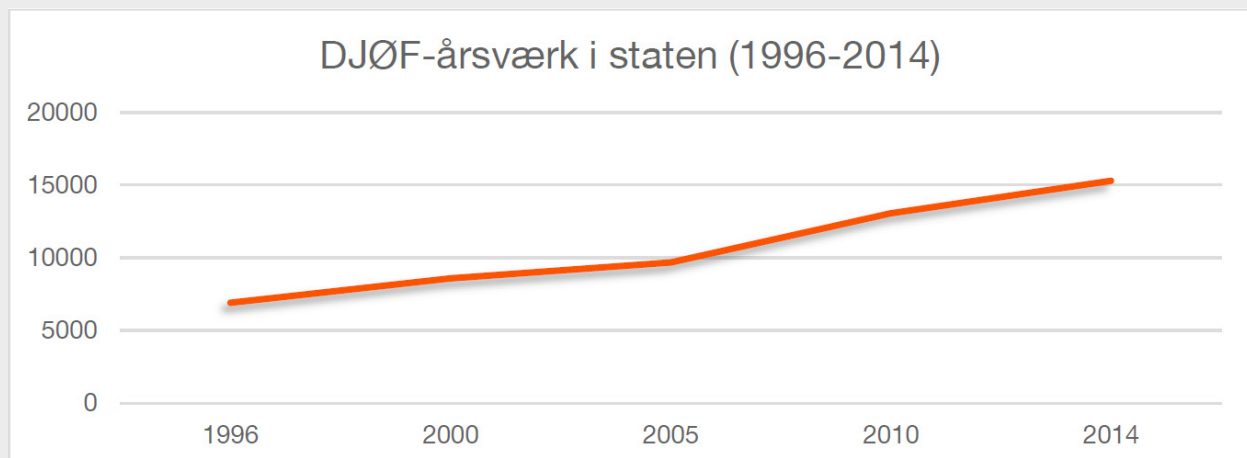
I stedet bør man sætte ind med reformer – fx med særligt fokus på overflødigt bureaukrati. Ellers risikerer man, at bevidstløse onesize-løsninger forringer servicen for borgerne og rammer forbi målet.

Nogle illustrationer af væksten i det unødvendige bureaukrati

Staten

Det præcise antal af ekstra love, der hvert år strømmer ud fra Christiansborg er omdiskuteret. Sikker er det dog, at antallet og kompleksiteten af love og bekendtgørelser er vokset de seneste årtier. Med love og regler følger dokumentation og kontrol hvilket sker på bekostning af ressourcer til den borgernære velfærd, der må nedprioriteres til fordel for udgifter til unødvendigt bureaukrati. Ud over den påviselige mængde ekstra lovgivning siden 1990 følger en stor mængde bekendtgørelser, resultatkontrakter, målkrav og andre regler, som hvert område af velfærdsstaten er underlagt.

Der skal bruges et stort antal medarbejder til at udvikle, administrere og håndhæve love. Antallet af DJØF-årsværk i staten giver et indblik i udviklingen i administrativt personale. Nedenfor fremgår det, hvordan antallet af DJØF-ansatte er vokset markant fra 1996 til 2014 i staten.

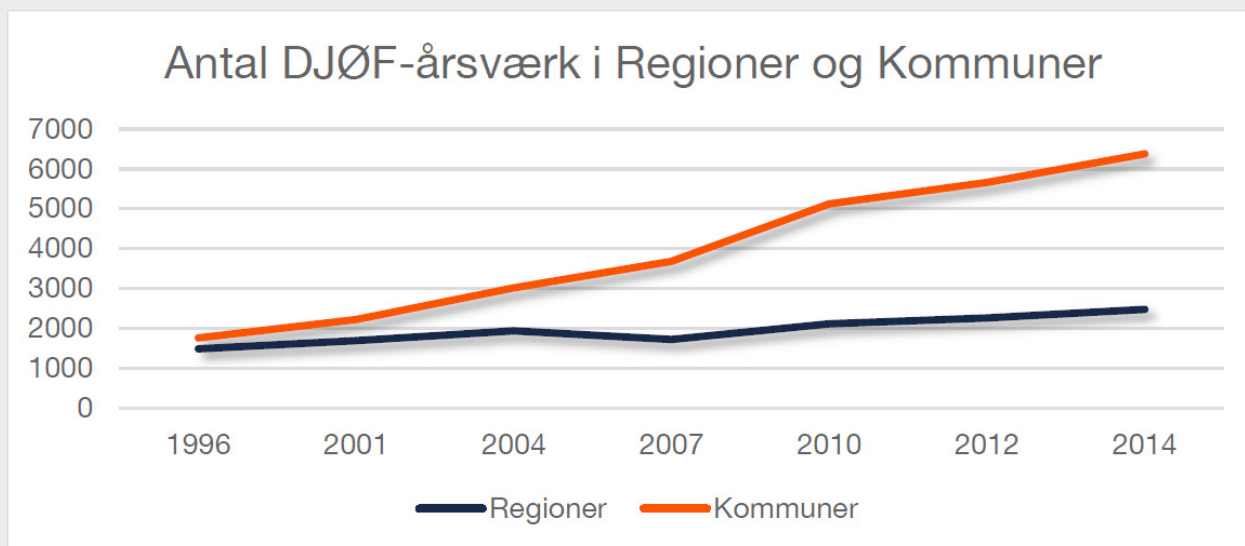
Kilde: Svar fra Beskæftigelsesudvalget på spørgsmål stillet af Joachim Olsen nr. 65, 2. december 2014. Kan bl.a. forklares af ændrede ansættelsesform fra tjenestemand- til overenskomstsættelse for især chefer og professorer. Strukturelle ændringer i den offentlige sektor: fx kommunalreformen hvor 300 DJØF overenskomster overfik til staten.

Regionerne

Det danske sundhedsvæsen kostede 155,1 mia. kr. i 2014 (note 12). Regionerne er ansvarlige for sygehusene, hvor det administrative personale udgjorde 6 pct. i 2001 og 7 pct. i 2015 (note 13). Det siger dog ikke så meget om mængden af bureaukrati på sygehuse, da det i høj grad også er andre faggrupper fx. det sundhedsfaglige personale, der beskæftiger sig med bureaukratiet. Dansk Sygeplejeråd har via en undersøgelse vist, hvordan hospitalssygeplejersker i 2016 dagligt brugte 105 minutter i gennemsnit på dokumentationsopgaver. Dette er en stigning på 20 pct. siden 2008, hvor sygeplejerskerne i gennemsnit brugte 87 minutter. Dansk Sygeplejeråd vurderer, at 30 pct. af den gennemsnitlige tid brugt på dokumentationsopgaver er unødvendig (note 14).

Udover bureaukratiet på selve sygehusene, eksisterer der et stort apparat der servicerer sygehusene. I Region Syddanmark oplyser de, at Regionshusets administrationsudgifter i form af lønninger til administrativt personale uden for sygehusene beløb sig til 572 mio. kr. i 2015. Tallene for de restende regioner er ikke oplyst, men hvis beløbet er tilsvarende i de restende regioner, giver det en samlet omkostning på ca. 2,8 mia. kr. på administration uden for sygehusene. Det giver anledning til at sætte spørgsmålstegn ved den nuværende mængde af bureaukrati i sundhedssystemet.

Ligesom for staten ser vi neden for antallet af DJØF-årsværk i regioner og kommuner, idet det kan give en indikation af hvor meget administrativt personale der er ansat i regioner og kommuner. Andre personalegrupper end DJØF-ansatte beskæftiger sig også med administration, og selv hvis vi havde det samlede overblik over personalekategorier i staten, så er antallet af administrative versus ikke-administrative ansatte langt fra hele sandheden om mængden af bureaukrati i Danmark. De ikke-administrative medarbejdere udfører nemlig også en stor mængde bureaukrati.

Kilde: Svar til Beskæftigelsesudvalget stillet af Joachim Olsen nr. 65, 2. december 2014

Kommunerne

I 2015 brugte kommunerne ca. 38 mia. kr. til administration på det centrale niveau (rådhuset og forvaltningen) og decentrale niveauer (kommunale institutioner) med en stigning de seneste år¹⁵. Der er dog store forskellene på udgiftsniveauet kommunerne imellem.

Når kommunerne inddeles i kvartiler bliver forskellene særligt synlige:

Udgifter til ledelse og administration pr. indbygger i kommunerne opdelt i kvartiler, 2015

Kvartil	Udgifter til ledelse og adm. pr. indbygger i kr.
1	8.210
2	7.183
3	6.722
4	5.727

Kilde: Social- og Indenrigsministeriets nøgletal. Variablen "Udgifter til ledelse og administration pr. indbygger". Ø-kommuner har langt højere udgifter pr. indbygger end store kommuner med et højt skattegrundlag, derfor er udgifterne vægtet i forhold til indbyggertallet i den enkelte kommune.

De 98 kommuner er inddelt i 4 kvartiler, alt efter udgifter til ledelse og administration pr. indbygger. Hvis alle kommuner i gennemsnit brugte samme beløb som 4. kvartil, dvs. 5.727 kr. årligt, ville den samlede udgift være ca. 33 mia. kr. Der ville dermed kunne spares ca. 5 mia. kr. årligt på ledelse og administration i de danske kommuner. Samme forskel kommunerne imellem gør sig gældende ift. udgifterne til direkte velfærdsservice. Nedenfor ses fx forskellen i kommunernes udgifter til dagtilbud pr. 0-13-årig.

Udgifter til dagtilbud pr. 0-13-årig i kommunerne opdelt i kvartiler, 2015

Kvartil	Udgifter til dagtilbud pr. 0-13-årig i kr.
1	40.622
2	30.264
3	27.416
4	25.133

Kilde: Social- og Indenrigsministeriets nøgletal. Variablen "Udg. Netto dagtilbud 0-13-årige". Ø-kommuner har langt højere udgifter pr. indbygger end store kommuner med et højt skattegrundlag, derfor er gennemsnittene vægtet ift. indbyggertallet i kommunerne.

På nuværende tidspunkt bruges der samlet ca. 29 mia. kr. på dagtilbud. Hvis alle kommuner brugte lige så lidt som 4 kvartil, ville den samlede udgift blot være ca. 22 mia. kr. - altså en forskel på ca. 6 mia. kr.

Nogle konsekvenser

Der findes ingen samlet opgørelse over mængden af tid, der spildes på bureaukratiske opgaver, men forskellige brancheorganisationer har foretaget undersøgelser af deres medlemmers tidsforbrug på bureaukrati:

FOA¹⁶

- 2 ud af 3 medlemmer svarer, at de bruger mere tid på at registrere og dokumentere deres arbejde i dag, end de gjorde for 2 år siden.
- Et FOA-medlem bruger i gennemsnit 37 minutter på registrering om dagen.
- 57 pct. af medlemmerne oplever dobbeltregistrering.

Lægeforeningen

- En undersøgelse fra 2013 viser, at 80 pct. af overlægerne bruger stadig mere tid på dokumentation, og at det går ud over patientkontakt, forskning og uddannelse.

Dansk Sygeplejeråd

- Sygeplejerskerne på hospitalerne brugte i 2016 dagligt 105 minutter i gennemsnit på dokumentationsopgaver. Dette er en stigning på 21 pct. siden 2008¹⁷.
- 68 pct. af sygeplejerskerne i regionerne svarer "ja" til spørgsmålet: "Mener du, at noget af den tid, du bruger på dokumentation i løbet af en arbejdsdag, er unødven dig", viser en undersøgelse fra 2016 foretaget af Dansk Sygeplejeråd.

Socialrådgiverforeningen¹⁸

- Socialrådgivere bruger i gennemsnit 79 pct. af deres tid på administration og interne opgaver.
- 80 pct. af socialrådgiverne på jobcentre oplever, at tiden brugt på bureaukrati er steget gennem de seneste to år. Højere dokumentationskrav og dobbeltregistrering i flere databaser indgår på top 3 over årsager til øget bureaukrati.

BUPL¹⁹

- 73 procent af pædagoger og ledere mener, at deres institution i høj eller nogen grad bruger tid på opgaver, der i deres øjne ikke tjener noget pædagogisk formål.
- 46 procent oplever, at politikerne har tillid til deres faglighed. Tilliden er faldet drastisk siden 2014, hvor tallet var 70 procent.

Hvorfor unødvendigt bureaukrati opstår, og hvad der skal til for at komme det til livs

I dag udgør den offentlige sektor 53 pct. af BNP, og de samlede offentlige udgifter løber op i 1.083,7 mia. kr. hvoraf det offentlige forbrug i 2016 udgør 530,5 mia. kr., svarende til hele 26,2 pct. af BNP. Det kan undre, at dette svimlende beløb ikke er nok til at give danskerne velfærdsydelser i verdensklasse. I 2000 var tallet 25,3 pct. af BNP Økonomisk oversigt, Finansministeriet 2000 s. 176.

Det illustrerer atter engang pointen ovenfor: Den offentlige sektor er nærmest umulig at styre. Den har en naturlig tendens til at vokse og udgør en stadigt større del af et lands BNP. Forsøg på forklaringer er givet af en række økonomiske og organisationsmæssige teorier. Man kan blandt andet nævne Parkinsons love, der beskriver, hvordan ethvert arbejde udvider sig, indtil det udfylder al den tid, der er til rådighed for dets udførelse, samt hvordan udgifter stiger, indtil de dækker den indtægt, der er til rådighed.

Man kan nævne økonomen Baumols såkaldte "omkostningssyge". Historisk er det sådan, at omkostningerne ved at producere en given serviceydelse bare vokser. Det er tendensen til, at lønninger stiger ved uforandret produktivitet, der ifølge Baumol forklarer, hvorfor den offentlige sektors andel af samfundskagen bliver ved med at vokse, selvom den har haft svært ved at opvise de samme produktivitetsstigninger som den private sektor (beskrevet af økonomen Niskanen).

Derudover har organisationer tendens til budgetmaksimering (beskrevet af Mancur Olson). Fx har ledere et incitament til at udvide stab og opgaveportefølje og dermed opnå magt og prestige. Endelig bør man nævne særinteresser, som gennemføres som følge af lobbyisme, hvor grupper kæmper for fordelagtige love og reguleringer på bekostning af flertallet. Det er i højeste grad med til at skabe bureaukrati.

Ovenstående organisationsmæssige tendenser ses også i private virksomheder, men her sørger konkurrencen for at luge de værste syndere ud. Den offentlige sektor er derimod ikke udsat for konkurrence og vokser derfor støt hvert år, idet en række nye funktioner og opgaver opstår uden betydning for serviceniveauet. Derfor har vi mere end 40.000 flere ansatte i den offentlige sektor end under Nyrup, uden at vi kan mærke en markant forøget velfærds-service af den grund.

Selv partier, der ønsker at bibeholde den nuværende skatteprocent eller endda hæve dem, bør anerkende problemet i, at den offentlige sektor vokser uden tilsvarende velfærdsforbedringer. Den nuværende indretning mangler stopklodser ift. det ekspansive bureaukrati. Vi er nødt til at indføre en række bremsekloder til den bundløse statskasse, hvis vi vil undgå stigende udgifter.

Førnævnte organisationsmæssige tendenser ses også i private virksomheder, men her sørger konkurrencen for at luge de værste syndere ud. Den offentlige sektor er derimod ikke udsat for konkurrence og vokser derfor støt hvert år, idet en række nye funktioner og opgaver opstår uden betydning for serviceniveauet. Derfor har vi mere end 40.000 flere ansatte i den offentlige sektor end under Nyrup, uden at vi kan mærke en markant forøget velfærdsservice af den grund.

Selv partier, der ønsker at bibeholde den nuværende skatteprocent eller endda hæve den, bør anerkende problemet i, at den offentlige sektor vokser uden tilsvarende velfærdsforbedringer.

Den nuværende indretning mangler stopklodser ift. det ekspansive bureaukrati. Vi er nødt til at indføre en række bremsekloder til den bundløse statskasse, hvis vi vil undgå stigende udgifter. Væksten i bureaukrati har mange årsager. Nogle af de væsentligste ses nedenfor²⁶:

- 1. Forskydninger i forholdet mellem Folketing, regering og centraladministration**
- 2. Behov for øget decentralisering af styring og ledelse**
- 3. Mangel på valgfrihed**
- 4. Forkerte incitamenter**
- 5. Statens overvæltning af direkte og indirekte omkostninger på private**
- 6. Overtagelse af opgaver, der burde ligge i den private sektor eller i civilsamfundet**

1. Forskydninger i forholdet mellem Folketing, regering og centraladministration

Lovgivning kan blandt andet skabe bureaukrati-problemer, hvis lovgivere ikke er bekendt med de omkostningsmæssige konsekvenser ved en ny lov. I dag skal der i bemærkningerne til et lovforslag indgå et skøn over de administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner (jf. § 5 i Statsministeriets cirkulære nr. 159 af 16. september 1998). Der er imidlertid ingen opgørelse over, hvad lovgivningen samlet set medfører af administrative omkostninger. Få udvalgte love underlægges dog en fyldestgørende undersøgelse af administrative og dermed skattemæssige omkostninger via en VAKKS-undersøgelse (Vurdering af Administrative Konsekvenser for Kommunerne ved ny Statslig regulering). Det er imidlertid kun et par love der hvert år underlægges denne undersøgelse. For lovgivning og regulering der rammer erhvervslivet findes der derimod en samlet opgørelse over de administrative byrder via AMVAB-målingen (Aktivitetsbaseret Måling af Virksomhedernes Administrative Byrder). Denne måling viser at den samlede mængde byrder kan opgøres til 29 mia. kr årligt.

Der findes altså et tal for virksomhedernes byrde, men ikke for resten af skatteyderne, og dermed bliver meget lovgivning vedtaget med større omkostninger til følge, end lovgiverne er bevidste om.

Et andet forhold er over- eller fejlimplementering af en lov. Dette forekommer, fordi det ofte er i bekendtgørelses- og cirkulærefasen, hvor detaljerne i loven bliver udformet af embedsværket, at lovens reelle konsekvenser for virksomheder og borgere fastsættes. Fx har fortolkningen af begrebet "stor virksomhed" ved implementeringen af EU-kravet om at redegøre for virksomhedens CSR-ansvar i årsregnskabet betydning for, om loven rammer 100 eller 1000 virksomheder. Embedsværkets definitioner og andet lovgivningsarbejde under bekendtgørelsesudarbejdelsen har derfor betydning for hvem og hvordan borgere og virksomheder rammes af en lov, og dermed om loven koster millioner eller milliarder i administrationsomkostninger. Derfor kan selve implementeringen af en lov være i modstrid med intentionen bag loven.

Der er brug for at rette op på en række ubalancer i lovgivningsprocessen og sikre, at Folketinget står stærkere ift. regeringen og dermed har en større chance for kun at vedtage lovgivning, hvor konsekvenserne er tilstrækkelig belyst, samt at kunne sætte kritisk ind overfor embedsapparatet ved overimplementering af lovgivningen.

2. Behov for øget decentralisering af styring og ledelse

Styringen af den offentlige sektor spiller en stor rolle i forhold til mængden af bureaukrati. Styring handler om den måde, vi når de politisk fastsatte mål, hvor mange og hvilke mål vi udvikler, og i hvor stort omfang vi kontrollerer om målene er opfyldt.

Styringen af den offentlige sektor består i dag af forskellige former for new public management styringstankegang, bl.a. betegnet mål-

styring, resultatbaseret styring, middelstyring og detailstyring. De forskellige typer udvikles oftest i centraladministrationen med det formål at sikre, at de enkelte områder lever op til de ønskede politiske mål.

Derudover udvikles der yderligere styringsredskaber på regionalt og kommunalt niveau, og ofte har de enkelte institutioner også deres egne styringsværktøjer.

Styring fra centralt hold kan overordnet set tage form af to hovedtyper:

Detailstyring:

Forekommer når lovgiverne i detaljen fastsætter processen for hvordan et mål skal nås. Detailstyring hæmmer de fagprofessionelles brug af faglige skøn og individuelle løsninger med demotiverede medarbejdere og ringere service til følge.

Målstyring³¹:

Der styres efter politisk bestemte mål, ofte igennem resultatkontrakter udviklet af embedsmænd i et ministerium. Det fastsættes dermed centralt hvilke mål, der skal styres efter ude i de decentrale led. Styring efter mål er ønskværdigt, men det bliver problematisk når omfanget og detaljegraden af mål fra centralt hold stiger, samt når aktørerne med ansvar for at udvikle målene mangler indsigt i de lokale forhold, arbejdsgange og problemstillinger, som sygeplejerskeren, skolelæreren eller socialrådgiveren arbejder under. Konsekvensen er et ufleksibelt system, hvor arbejdet tilrettelægges efter centralt fastsatte mål, ofte på bekostning af vigtigere formål.

Overdreven brug af detail- og målstyring fører til bureaukrati i form af dokumentationskrav og kontrol, fordi det skal sikres, kontrolleres og dokumenteres, at de mange mål og regler overholdes, fremfor at lægge et større ansvar ud til de decentrale niveauer af velfærdsstaten. Problemets kerne er således centralisering versus decentralisering.

3. Mangel på valgfrihed

Hvad med kontrollen af velfærdsydelserne kvalitet? Hvis vi giver slip på lidt af den store mængde kontrol og registrering, får vi så ikke flere fejl? I dag sikrer vi os imod dårlig velfærdsservice ved at kontrollere de ansatte på et utal af måder. Vi kontrollerer at arbejdet er udført, som forskrevet fra centralt hold.

Et bedre alternativ er at slippe mængden af kontrollen til et minimum, og i stedet gøre de decentrale niveauer ansvarlige. Mængden og typen af kontrol skal udvikles sammen med dem, der har kendskab til området – de fagprofessionelle. Populært sagt skal der udvises større tillid til de offentlige ansatte.

Koblet med eksisterende LA politik, nemlig øget valgfrihed, samt princippet om at pengene bør følge borgerne, bliver en lav grad af kontrol fra centralt hold muligt. Valgfrihed er nemlig i sig selv en kontrolmekanisme, da borgerne kan kontrollere kvaliteten ved at fravælge tilbud af ringe kvalitet. Dermed bliver brugerne i højere grad medkontrollanter af velfærdsservicen.

4. Forkerte incitamenter

Bureaukrati som følge af forkerte incitamenter opstår fx, når forvaltningerne i en kommune ikke taler sammen, fordi hver enhed hytter sit eget budget, fremfor at finde den bedste og mest omkostningseffektive løsning for borgeren. Samme princip gør sig gældende imellem regionerne, hvor intern konkurrence og prestigeprojekter forhindrer de mest optimale løsninger.

5. Statens overvæltning af direkte og indirekte omkostninger på private

Meget af den nye lovgivning, der er skabt de seneste år skaber bureaukrati ved, at det forsøger at regulere borgernes adfærd, samt tage hensyn

til særinteresser, bl.a. tilskud, puljer, regulering og skat:

Tilskud: Med tilskud følger ansøgningsprocedurer og andet papirarbejde. Et eksempel fra sundhedssektoren er tilskud til hjælpemidler fx sikkerhedssko, bleer, høreapparater mm. Lægen og den ansøgende bruger tid på at udfylde ansøgningen, derefter ryger ansøgningen gennem systemet til behandling i diverse bureaukratiske processer.

Puljer: Folketingets brug af kommunale puljer til at demonstrere handlekraft på udvalgte områder medfører administration i form af projektbeskrivelse, revision af regnskab og andet dokumentation som følge af statens interesse i at sikre, at de tildelte penge bliver brugt efter statens ønsker.

Regulering: Regulering kræver kontrolorganer og dermed administratorer til at håndhæve reguleringen. Et eksempel er reguleringen af lejeloven, som har medført oprettelsen af Huslejenævnet, som tager sig af klager ift. overholdelse af lejeloven.

Skat: Den nuværende komplekse skattelovgivning giver som bekendt SKAT store administrative problemer, måske fordi den er så kompliceret. Desuden er det et retssikkerhedsmæssigt problem, at den enkelte borger ikke kan gennemskue sin egen skattebetaling pga. alt for høj kompleksitet.

6. Overtagelse af opgaver, der burde ligge i den private sektor eller i civilsamfundet

Noget bureaukrati opstår også, fordi en myndighed foretager sig unødvendige ting, der ikke har noget at gøre med kernevelfærd at gøre. Der er brug for at prioritere kerneopgaverne, og skære opgaver fra, som har uforholdsmæssige store omkostninger ift. deres nytte, og/eller det private eller civilsamfundet er i stand til at varetage.

Kildehenvisninger

1/2

(1) <http://www.ft.dk/samling/20111/almdel/fiu/spm/257/svar/894056/1137170/index.htm> + <http://www.ft.dk/samling/20111/almdel/fiu/spm/258/svar/894045/1137142/index.htm> + <http://www.ft.dk/samling/20151/alm-del/fiu/spm/188/svar/1308814/1612319.pdf>

(2) Dahl (LA). + Svar på Finansudvalgs spørgsmål nr. + Svar på FIU 2012: <http://www.ft.dk/samling/20111/almdel/fiu/spm/257/svar/894056/1137170/index.htm> + <http://www.ft.dk/samling/20111/almdel/fiu/spm/258/svar/894045/1137142/index.htm> + <http://www.ft.dk/samling/20151/almdel/fiu/spm/188/svar/1308814/1612319.pdf>

(3) <https://www.oecd.org/gov/Switzerland.pdf> se andre lande i OECD her: http://www.oecd-ilibrary.org/governance/government-at-a-glance-2015/public-sector-employment-as-a-percentage-of-total-employment-2009-and-2013_gov_glance-2015-graph48-en

(4) Bl.a. vist af Lotte Bøgh, Lene Holm + KORA rapport

(5) http://denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/%C3%98konomi/%C3%98konomi,_biografier/J%C3%B8rgen_Dich

(6) http://denstoredanske.dk/Danmarkshistorien/Lavv%C3%A6kst_og_frontdannelser/Polarisering_indad-til_og_udadtil/Oliekrise_og_hegns%C3%A6le/Mod_afgrundens_rand

(7) http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/valgtema-schlueter-tiden-1982-1993/?no_cache=1

(8) <https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2002/11/hjemmeside-om-modernisering>

(9) <http://docplayer.dk/121167-Mere-tid-til-velfaerd-regeringens-plan-for-mindre-bureaukrati-i-kommuner-og-regioner-regeringen-oktober-2009.html>

(10) http://www.modst.dk/Regnskab/Det-statslige-regnskabsraad/~media/Files/Regnskab/omk%20reform/Enkel_administration_i_staten.ashx

(11) <http://produktivitetskommissionen.dk/nyheder/2013/jun/analyse-af-den-offentlige-sektor>

(12) http://www.sum.dk/Sundhed/Sundhedsvaesnet/Sundhedsoekonomi/Sundhedsvaesenet_i_tal_og_fakta/Hvad_koster_sundhedsvaesnet.aspx

(13) <http://esundhed.dk/sundhedsaktivitet/arbejdsmarked/offentligesygehuse/Sider/Fuldtidsbesk%C3%A6ftigede-%C3%A5rlige-tal.aspx>

(14) DSR Analyse, 2015: "Dokumentationsarbejde blandt sygeplejerske på hospitaler, 2015"

(15) Kilde: Social- og Indenrigsministeriets nøgletal, variabel: "Udgifter til ledelse og administration pr. indbygger". Her indgår både udgifter til administrativt personale og andre udgifter til administration på det decentrale og centrale niveau + <http://www.ft.dk/samling/20151/almdel/sou/spm/297/svar/1333385/1647572/index.htm>

Kildehenvisninger

2/2

- (16) <https://www.foa.dk/~media/Faelles/PDF/Rapporter-undersoegelser/2015/Oplevelsen%20af%20dokumentation%20og%20registrering%20blandt%20FOAs%20medlemmer%20pdf.ashx>
- (17) DSR analyse: Dokumentationsarbejde blandt sygeplejersker på hospitaler, 2016
- (18) DS: Bureaukrati tynger børnearbejdet - Dansk Socialrådgiverforening, 2015 + Undersøgelse Mandag morgen, 2014
- (19) BUPL's tillidsbarometer 2014 http://www.bupl.dk/fagbladet_boern_og_unge/nyheder/ny_undersoegelse_dokumentation_fylder_for_meget?opendocument nederst
- (20) Økonomisk Redegørelse 2016 s. 154
- (21) <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do;jsessionid=l3MmZw6UIQswTZwaePHT6w38vPmublpvCY6JHxwKn5y8V8Vbgo4FI-518880487?tab=table&plugin=1&pcode=tec00010&language=en>
- (22) Økonomisk oversigt, Finansministeriet 2000 s. 176
- (23) C. Northcote Parkinson: Parkinsons lov eller Stræben efter Fremgang, 1958
- (24) Baumol's cost disease, som beskrevet af William J. Baumol i 1960'erne
- (25) Beskrevet af økonomen Niskanen
- (26) Langtfra udtømmende liste, blot et udpluk af de vigtigste hovedforklaringer
- (27) jf. § 5 i Statsministeriets cirkulære nr. 159 af 16. september 1998
- (28) KORA: <http://www.kora.dk/udgivelser/soeg-i-udgivelser/?keywords=vakks>
- (29) <http://www.evm.dk/~media/files/2013/27-02-13-redegoerelse-om-erhvervslivet-og-reguleringen-2012ashx>
- (30) Info om CSR-reglerne: <http://www.fsr.dk/~media/Files/Faglig%20viden/Publikationer/99a%202015/Nye%20krav%20til%20redogrelse%20for%20samfundsansvar%20inkl%20skemaerFSRdanske%20revisorerseptember%202015.ashx>
- (31) KORA har bl.a. påvist de negative effekter af målstyring i "Review af resultatbaseret styring", 2016

liberalalliance.dk/afbureaukratisering